

NIŠTA NIJE VEČNO

Sidni Šeldon

Prevela Magdalena Reljić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2012.

*Anastasji i Roderiku Manu,
s ljubavlju*

Pisac izražava duboku zahvalnost svim lekarima,
medicinskim sestrama i bolničarima koji su svoje
znanje velikodušno podelili s njim.

„Ono što ne mogu lekovi, izlečiće nož, a što ne može nož, izlečiće usijano gvožđe, a ako ni to ne pomogne, onda se smatra neizlečivim.“

Hipokrat, oko 480. godine p.n.e.

„Postoje tri vrste ljudi: muškarci, žene i žene lekari.“

Ser Vilijam Osler

PROLOG

SAN FRANCISKO, PROLEĆE 1995. GODINE

Državni tužilac Karl Endruz bio je ljut. „Šta se, kog đavola, ovde događa?“, zahtevao je da zna. „Imamo tri doktorke koje žive zajedno i rade u istoj bolnici. Zbog jedne je umalo zatvorena cela bolnica, druga je ubila pacijenta za milion dolara, a treća je ubijena.“

Endruz zastade da udahne vazduh. „I sve tri su žene! Proklete doktorke! Mediji ih tretiraju kao slavne ličnosti. Ne silaze s TV ekrana. Posvećena im je i jedna ozbiljna emisija. Barbara Volters je uradila specijal o njima. Ne mogu da uzmem novine ili časopis a da ne vidim njihove slike ili pročitam članak o njima. Štaviše, Holivud planira da snimi film o tim kučkama i da napravi od njih svojevrzne heroine! Ne bi me čudilo da odštampaju i poštanske marke s njihovim likovima, kao što su s Elvisovim. Tako mi boga, neću to dozvoliti!“ On udari pesnicom po fotografiji žene koja se smešila s naslovne strane časopisa *Tajm*. Naslov je glasio: „Doktor Pejdz Tejlor – milosrdni anđeo ili đavolja podanica?“

„Doktor Pejdz Tejlor.“ Glas državnog tužioca vrcao je od gađenja. On se okrenu prema Gasu Venablu, vodećem advokatu tužilaštva. „Predajem ti ovaj slučaj, Gas. Hoću da je proglase krivom. Ubistvo prvog stepena. Gasna komora.“

„Ne brini“, tiho uzvratu Gas Venabl. „Pobrinuću se za to.“

* * *

Sidni Šeldon

Sedeći u sudnici i posmatrajući doktoru Pejdz Tejlor, Gas Venabl pomisli: *Imuna je na porotu*. Zatim se osmehnu samom sebi. *Niko nije imun na porotu*. Bila je visoka i vitka, s prelepim tamnim očima na bledom licu. Nezainteresovani posmatrač bi je sigurno ocenio kao privlačnu. Neko pažljivijeg oka primetio bi još nešto – sve različite faze njenog života koegzistirale su u njoj – srećno uzbuđenje deteta, nadjačano stidljivom nesigurnošću tinejdžerke, mudrost i patnju zrele žene. Bilo je neke nevinosti u njoj. Pripadala je onoj vrsti devojaka, cinično pomisli Gas Venabl, koju bi mladić ponosno odveo kući i pokazao majci. Pod uslovom da njegova majka voli hladnokrvne ubice.

U tim tamnim očima bilo je skoro sablasne odsutnosti, pogled koji je govorio da se doktoru Pejdz Tejlor povukla duboko u sebe, na drugo mesto, u drugo vreme, daleko od hladne, sterilne sudnice u kojoj je bila zatočena.

Suđenje se vodilo u staroj uvaženoj Palati pravde San Franciska, u Ulici Brajant. Zdanje u kome su se nalazili Viši sud i Okružni zatvor bila je zastrašujuća građevina od sedam spratova, napravljena od sivog četvrtastog kamena. Posetioci su do sudnice morali da prođu kroz nekoliko punktova elektronske provere. Viši sud je bio na trećem spratu. U sudnici broj 121, gde su se održavala suđenja za ubistvo, sudijska klupa se nalazila na zadnjem zidu, s američkom zastavom iza nje. Levo od sudije bio je prostor za porotu, a u sredini su stajala dva stola, odvojena prolazom, jedan za tužioca, drugi za branioca.

Sudnica je bila puna novinara i publike koju su privlačile teške saobraćajne nesreće i ubistva. Od svih suđenja za ubistvo, ovo je bilo jedno od najspektakularnijih. Gas Venabl, advokat tužioca, bio je sam po sebi pojava. Krupne građe, veći od života, sa sedom grivom i kozjom bradicom, Gas Venabl je imao držanje okrutnog vlasnika južnjačke plantaže, iako nikad u životu nije bio na jugu. Delovao je pomalo usporeno, ali mu je zato mozak radio kao kompjuter. Njegov zaštitni znak, i leti i zimi, bilo je belo odelo i staromodna košulja s uštirkanom kragnom.

Alan Pen, advokat odbrane Pejdz Tejlor, bio je Venablova suprotnost, kompaktna, energična ajkula, koja je izgradila reputaciju nižući oslobađajuće presude za svoje klijente.

Ništa nije večno

Dva zastupnika su se i ranije sretala na sudu, i njihov odnos se zasnivao na usiljenom poštovanju i krajnjem nepoverenju. Na Venablovo iznenađenje, Alan Pen ga je posetio nedelju dana pre početka suđenja.

„Došao sam da ti učinim uslugu, Gas.“

Čuvaj se advokata odbrane koji ti nosi darove. „O čemu se radi, Alane?“

„Slušaj, nisam još razgovarao o ovome s mojom klijentkinjom, ali recimo – samo recimo – da je ubedim da prizna krivicu u cilju smanjenja kazne i uštede državi za sudske troškove?“

„Tražiš od mene da se nagodim?“

„Da.“

Gas Venabl posegnu ispod stola, kao da nešto traži. „Ne mogu da nađem prokleti kalendar. Znaš li koji je datum?“

„Prvi jun. Zašto?“

„Načas mi se učinilo da je već Božić, inače mi ti ne bi tražio takav poklon.“

„Gas...“

Venabl se nagnu napred. „Znaš, Alane, generalno bih sarađivao s tobom. Iskreno, sada bih najradije pecao na Aljasci. Ali odgovor je NE. Braniš hladnokrvnu ženu ubicu, koja je bespomoćnog pacijenta ubila zbog njegovog novca. Zahtevaću smrtnu kaznu.“

„Mislim da je nevinna i...“

Venabl se kratko, eksplozivno nasmeja. „Ne misliš tako. Niko to ne misli. Slučaj je čist kao suza. Tvoja klijentkinja je kriva kao sam Kain.“

„Nije dok porota ne kaže tako, Gas.“

„Hoće.“ Zastao je. „Hoće.“

Po odlasku Alana Pena, Gas Venabl je razmišljao o njihovom razgovoru. Penova poseta bila je znak slabosti. Znao je da nema nikakve šanse na suđenju. Gas Venabl se seti neoborivih dokaza kojima je raspolagao i svedoka koje će pozvati na suđenje. Bio je zadovoljan.

Nije bilo nikakve sumnje. Doktorki Pejđž Tejlor sledovala je gasna komora.

Nije bilo lako sastaviti porotu. Slučaj mesecima nije silazio s naslovnih strana. Hladnokrvnost ubice izazvala je talas besa u javnosti.

Sudom je predsedavala Vanesa Jang, oštra i briljantna crna pravница za koju se šuškalo da će biti nominovana za Vrhovni sud Sjedinjenih Država. Bila je poznata po svom žustrom temperamentu i po tome što nije

imala strpljenja za advokate. Među pravnicima San Franciska kružila je izreka: *Ako je vaš klijent kriv, a tražite pomilovanje, klonite se sudije Jang.*

Dan pre početka suđenja sudija Jang pozvala je oba zastupnika u svoju kancelariju.

„Postavićemo neka pravila, gospodo. Zbog ozbiljne prirode ovog slučaja spremna sam na neke ustupke kako bih omogućila da optužena dobije pošteno suđenje. Obojicu upozoravam da ne pokušate to da zlo-upotrebite. Da li sam bila jasna?“

„Da, časni sude.“

„Da, časni sude.“

Gas Venabl je završavao svoje uvodno izlaganje. „Dakle, dame i gospodo porotnici, država će dokazati – da, dokazaće bez sumnje – da je doktorka Pejdz Tejlor ubila svog pacijenta, Džona Kronina. I ne samo da je počinila ubistvo, već i da je to učinila zbog novca... zbog mnogo novca. Ubila je Džona Kronina za milion dolara.“

„Verujte mi, pošto budete saslušali sve dokaze, nećete imati nikakvih problema da doktorku Pejdz Tejlor proglasite krivom za ubistvo prvog stepena. Hvala.“

Porota je sedela u tišini, neganuta, ali u iščekivanju.

Gas Venabl se okrenu prema sudiji. „Ako dopušta časni sud, pozvao bih Gerija Vilijamsa kao prvog svedoka optužbe.“

Kada se svedok zakleo, Gas Venabl ga upita: „Vi ste medicinski tehničar u opštoj bolnici Embarkadero?“

„Tako je.“

„Da li ste radili na trećem odeljenju prošle godine kada je primljen pacijent po imenu Džon Kronin?“

„Da.“

„Možete li nam reći koji lekar je bio zadužen za njegov slučaj?“

„Doktorka Tejlor.“

„Kako biste opisali odnos između doktorke Tejlor i Džona Kronina?“

„Prigovor!“ Alan Pen skoči sa stolice. „Navođenje svedoka na zaključak.“

„Prigovor se usvaja.“

„Preformulisaću. Jeste li ikada čuli bilo kakav razgovor između doktorke Tejlor i Džona Kronina?“

„Oh, svakako. Nisam mogao da ga ne čujem. Radio sam na tom odeljenju sve vreme.“

„Možete li okarakterisati te razgovore kao prijateljske?“

„Ne, gospodine.“

„Zaista? Zašto to kažete?“

„Pa, sećam se kad je gospodin Kronin tek primljen i kada je doktorka Tejlor počela da ga pregleda, on joj je rekao...“ Bolničar ućuta, oklevajući. „Ne znam smem li da ponovim njegove reči.“

„Samo napred, gospodine Vilijams. Ne verujem da u sudnici ima dece.“

„Pa, rekao joj je da drži svoje jebene ruke dalje od njega.“

„To je Džon Kronin rekao doktorki Tejlor?“

„Da, gospodine.“

„Molim vas da kažete sudu šta ste još videli ili čuli.“

„Pa, uvek ju je zvao 'kučka'. Nije želeo da mu se približava. Kad god bi ušla u njegovu sobu, prosiktao bi nešto kao: 'Evo kučke opet!'; i 'Kažite toj kučki da me ostavi na miru', i 'Zašto mi ne daju *pravog* doktora?“

Gas Venabl zastade da pogleda u pravcu gde je sedela doktorka Pejdz Tejlor. Oči porotnika ispratiše njegov pogled. Venabl zavrte glavom, tobože tužno, a onda se vrati svedoku. „Da li vam je gospodin Kronin izgledao kao čovek koji bi želeo da ostavi milion dolara doktorki Tejlor?“

Alan Pen opet skoči. „Prigovor! Ponovo navodi svedoka na zaključak.“

Sudija Jang reče: „Prigovor se odbija. Svedok može odgovoriti na pitanje.“

Pen pogleda u Pejdz Tejlor i spusti se na stolicu.

„Naravno da ne. Mrzeo ju je iz dna duše.“

Doktor Artur Kejn bio je na klupi za svedoke.

Gas Venabl mu se obrati: „Doktore Kejn, vi ste bili načelnik odeljenja kad je otkriveno da je Džon Kronin ubi...“ On pogleda u sudiju Jang. „... Preminuo od insulina ubrizganog u venu. Da li je to tačno?“

„Jeste.“

„A potom ste otkrili da je doktorka Tejlor odgovorna za to.“

„Tako je.“

„Doktore Kejn, pokazaću vam zvaničnu bolničku smrtovnicu koju je potpisala doktorka Tejlor.“ Gas podiže papir i dade ga Kejnu. „Hoćete li da ga pročitate naglas, molim vas?“

Kejn poče da čita: „Džon Kronin. Uzrok smrti: respiratorni zastoj kao posledica infarkta miokarda usled komplikacija plućne embolije.“

„Laičkim jezikom rečeno?“

„Izveštaj kaže da je pacijent umro od srčanog udara.“

„I potpisala ga je doktorka Tejlor?“

„Da.“

„Doktore Kejn, da li je to bio pravi uzrok smrti Džona Kronina?“

„Ne. Injekcija insulina je prouzrokovala smrt.“

„Znači, doktorka Tejlor je pacijentu dala fatalnu dozu insulina, a potom falsifikovala izveštaj?“

„Da.“

„I vi ste to rekli doktoru Volasu, upravniku bolnice, koji je ceo slučaj prijavio vlastima?“

„Da. Smatrao sam da je to moja dužnost.“ Glas mu je vibrirao prezirom pravednika. „Ja sam lekar. Ne verujem u oduzimanje ljudskog života ni pod kakvim okolnostima.“

Sledeći svedok bila je udovica Džona Kronina. Hejzel Kronin bila je u svojim kasnim tridesetim, imala je plamenocrvenu kosu i zanosno telo, koje jednostavna crna haljina nije mogla da sakrije.

Gas Venabl joj reče: „Znam koliko je ovo bolno za vas, gospođo Kronin, ali molim vas da opišete poroti vaš odnos s pokojnim suprugom.“

Kroninova udovica obrisa uglove našminkanih očiju velikom čipkanom maramicom. „Džon i ja smo imali brak pun ljubavi. Bio je divan čovek. Često mi je govorio da sam mu donela jedinu pravu sreću u životu.“

„Koliko dugo ste bili u braku s Džonom Kroninom?“

„Dve godine, ali Džon je uvek govorio da su to dve godine u raju.“

„Gospođo Kronin, da li je vaš suprug ikada s vama razgovarao o doktorki Tejlor? Da li vam je rekao kako smatra da je ona dobar stručnjak? Ili kako mu je mnogo pomogla? Ili da mu je draga?“

„Nikada je nije spomenuo.“

„Nikada?“

„Nikada.“

„Je li Džon ikada spomenuo da će vas i vašu braću izbaciti iz testamenta?“

Ništa nije večno

„Apsolutno ne. Bio je najdarežljiviji čovek na svetu. Uvek mi je govorio da mogu imati sve što poželim i da kad on umre...“ Glas joj se slomi. „... Da ću, kad on bude umro, biti imućna žena i...“ Nije mogla da nastavi. Sudija Jang oglasi: „Petnaest minuta pauze.“

Sedeći u zadnjem delu sudnice, Džejson Kertis je ključao od besa. Nije mogao da veruje šta su svedoci govorili o Pejdž. *Ona je žena koju volim*, pomisli on. *Žena kojom ću se oženiti.*

Odmah po Pejdžinom hapšenju Džejson Kertis ju je posetio u zatvoru. „Borićemo se“, uveravao ju je. „Nabaviću ti najboljeg advokata u zemlji.“ Jedno ime mu je odmah palo na pamet. Alan Pen. Otišao je da ga poseti.

„Pratio sam slučaj u novinama“, rekao je tada Pen. „Štampa ju je već osudila za ubistvo Džona Kronina. Štaviše, ona je priznala ubistvo.“

„Ja poznajem Pejdž“, reče mu Džejson Kertis. „Verujte mi, ona to jednostavno nije mogla da učini.“

„S obzirom na to da je priznala ubistvo“, reče Pen, „ono s čim se ovde suočavamo jeste eutanazija. Kao i u većini država, ubistvo iz milosrđa u Kaliforniji je protivzakonit akt. Ali mišljenja su podeljena. Mogu da izgradim jako dobar slučaj za Florens Najtingejl, koja je slušala glas iz nebesa i sva ta sranja, ali ovde je problem u tome što je vaša voljena ubila pacijenta koji joj je testamentom ostavio milion dolara. Šta je prvo postalo, kokoška ili jaje? Da li je ona saznala za milion dolara pre nego što ga je ubila ili posle?“

„Pejdž nije imala pojma o tom novcu“, uveravao ga je Džejson.

Penov glas ostao je neutralan: „U redu. Onda je to bio samo sticaj srećnih okolnosti. Tužilac će tražiti kaznu za ubistvo prvog stepena, možda čak i smrtnu kaznu.“

„Hoćete li prihvatiti slučaj?“

Pen je oklevao. Bilo je očigledno da je Džejson Kertis verovao u doktorku Tejlor. Kao što je i Samson verovao u Dalilu. Pogledao je Džejsona i zapitao se: *Je li ovaj jadnik namagarčen, a da toga još nije svestan?*

Džejson je čekao odgovor.

„Prihvaćiću slučaj, ali morate biti svesni da je to plivanje uzvodno. Biće veoma teško pobediti.“

Prognoza Alana Pena pokazaće se kao preterano optimistična.

* * *

Kada je sledećeg jutra suđenje nastavljeno, Gas Venabl je pozvao čitav niz novih svedoka.

Na klupu za svedoke sela je medicinska sestra. „Čula sam kako Džon Kronin govori: 'Znam da ću umreti na operacionom stolu. Ubićete me. Nadam se da će vam suditi za ubistvo.'“

Zatim je svedočio advokat, Roderik Pelam. Gas Venabl ga upita: „Kad ste obavestili doktorku Tejlor da joj je Džon Kronin ostavio milion dolara, šta je ona na to rekla?“

„Rekla je nešto kao: 'To bi izgledalo neetički. On je bio moj pacijent.'“

„Priznala je da to nije moralno?“

„Da.“

„Ali je pristala da uzme novac?“

„O, da. Apsolutno.“

Alan Pen je unakrsno ispitivao.

„Gospodine Pelam, da li je doktorka Tejlor očekivala vašu posetu?“

„Pa, nije...“

„Niste je pozvali telefonom i saopštili joj: 'Džon Kronin vam je ostavio milion dolara?'“

„Ne. Ja...“

„Znači, saopštili ste joj oči u oči?“

„Da.“

„I bili ste u poziciji da vidite njenu reakciju?“

„Da.“

„I kad ste joj rekli za novac, kako je reagovala?“

„Ovaj, ona... ona je izgledala iznenađeno, ali...“

„Hvala vam, gospodine Pelam. To bi bilo sve.“

Suđenje je zašlo u četvrtu nedelju. Posmatrači i štampa su advokate smatrali fascinantnim za gledanje. Gas Venabl je nosio svoje belo odelo, a Alan Pen crno. Obojica su se kretali po sudnici poput igrača u

smrtonosnoj, koreografisanoj partiji šaha, s Pejđž Tejlor kao žrtvenim pionom.

Gas Venabl je spajao izgubljene krajeve.

„Ako sud dozvoljava, pozvao bih Almu Rodžers za svedoka.“

Kad se svedok zakleo, Venabl joj se obrati: „Gospođo Rodžers, šta ste po zanimanju?“

„Ja sam gospođica Rodžers.“

„Oprostite.“

„Radim u putničkoj agenciji Kornik.“

„Vaša agencija organizuje putovanja po svetu, vrši hotelske rezervacije i obezbeđuje druge vrste smeštaja za svoje klijente?“

„Da, gospodine.“

„Želim da pogledate optuženu. Da li ste je ikada videli?“

„O, da. Došla je u našu putničku agenciju pre dve ili tri godine.“

„I šta je tražila?“

„Zanimala se za putovanje u London, Pariz i, čini mi se, Veneciju.“

„Da li se zanimala za turističke aranžmane?“

„O, ne. Rekla je da želi sve u prvoj klasi – avion, hotel. I mislim da je bila zainteresovana za iznajmljivanje jahte.“

U sudnici nastaje muk. Gas Venabl pride stolu tužioca i podiže neke formulare. „Policija je našla ove brošure u stanu doktorke Tejlor. U pitanju su putničke maršrute za Pariz, London i Veneciju, brošure za skupe hotele i avio-linije, i spisak troškova za iznajmljivanje privatne jahte.“

Sudnicom se pronese žamor.

Tužilac otvori jednu od brošura.

„Evo nekoliko jahti za iznajmljivanje“, počeo glasno da čita. „*Kristina O...* dvadeset šest hiljada dolara nedeljno, plus brodski troškovi... *Vreme hrabrosti*, dvadeset četiri hiljade i petsto dolara nedeljno... *Srećan san*, dvadeset sedam hiljada i trista dolara nedeljno.“ Gas diže pogled. „Ovde je obeležen *Srećan san*. Pejđž Tejlor je već bila izabrala jahtu za dvadeset sedam hiljada i trista dolara nedeljno. Samo još nije bila izabrala svoju žrtvu.“

„Hteli bismo da se ovo označi kao dokaz A.“ Venabl se okrenu prema Alanu Penu i nakeži se. Alan Pen je zurio u Pejđž, čiji je pogled na prebledelom licu bio prikovan za sto. „Svedok je vaš.“

Pen polako ustade, dok mu je mozak grozničavo radio.

„Kako danas ide posao, gospođice Rodžers?“

„Oprostite?“

„Pitao sam kako ide posao u turizmu. Da li je Kornik velika putnička agencija?“

„Prilično velika, da.“

„Pretpostavljam da mnogo ljudi dolazi da se raspita o putovanjima.“

„O, da.“

„Recimo, pet-šest ljudi dnevno?“

„O, ne!“ U glasu joj je osećala uvređenost. „Dnevno razgovaramo o putničkim aranžmanima s najmanje pedeset ljudi.“

„Pedeset ljudi dnevno?“ zadržano će Pen. „A dan o kome sada razgovaramo bio je pre dve ili tri godine. Ako pomnožite pedeset s devetsto dana, to je otprilike četrdeset pet hiljada ljudi.“

„Verovatno je tako.“

„A ipak, od svih ljudi ovde, vi se sećate baš doktorke Tejlor. Kako je to moguće?“

„Pa, ona i njene dve prijateljice su bile tako uzbuđene oko putovanja u Evropu. Meni se to činilo simpatično. Bile su kao šiparice. O, da. Sećam ih se vrlo jasno, posebno zbog toga što nisu izgledale kao osobe koje bi sebi mogle da priušte jahtu.“

„Shvatam. Pretpostavljam da svako ko dođe da se raspita o aranžmanima i ode na put?“

„Pa naravno da ne. Mada...“

„Doktorica Tejlor zapravo nije *rezervisala* putovanje, zar ne?“

„Pa, nije. Bar ne kod nas...“

„Niti kod bilo koga drugog. Ona je samo zamolila da vidi neke brošure.“

„Da, ona je...“

„To nije isto kao da je *otišla* u Pariz ili London, zar ne?“

„Ovaj, nije...“

„Hvala vam. Možete ići.“

Venabl se okrenu prema sudiji Jang. „Želeo bih da pozovem doktora Bendžamina Volasa da svedoči...“

* * *